

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra sociologie

Posudek oponenta

Jméno autorky	Michaela Novotná
Název práce	Sociologie jídla - veganství
Studijní obor	Sociologie obecná a empirická
Vedoucí práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	Katedra sociologie FF UHK
Oponent práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	Doc. Milan Tuček, CSc Katedra sociologie FF UHK
Konzultant práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	PhDr. Michal Tošner, PhD Katedra sociologie FF UHK
Rok obhajoby	2017

Rozsah práce (počet stran vlastního textu + přílohy zvlášť):

Tabulky a grafy	ne	Obrazová příloha	ano	Další přílohy	ano
-----------------	----	------------------	-----	---------------	-----

Použitá literatura (počet): 31

Hodnocení cíle/ů práce

(charakteristika cíle, způsob jeho stanovení, užitečnost cíle, slovně)

Cíle práce jsou zřetelně zformulovány v úvodu. Je otázka, do jaké míry je práce naplňuje a to jak v části, která by měla vytvořit interpretační rámec výzkumu, tak v části výzkumné (viz podrobněji připomínky k obsahu práce). Téma práce je nepochybně společensky významné, protože vegetariánství (veganství) v moderní společnosti sílí a stává se pro určitou část populace životním stylem.

Hodnocení obsahové stránky práce

<i>Užití zásadní odborné literatury a zdrojů</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Přiměřená odborná terminologie práce</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Vhodně zvolená metodologie</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Práce s výzkumnými otázkami</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Adekvátní průběh analýzy dat</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Splnění deklarovaného cíle/cílů práce</i>	ano	s výhradami	ne

Hodnocení formálních kritérií práce

<i>Stylistická úroveň práce</i>	dobrá	s výhradami	špatná
---------------------------------	-------	-------------	--------

<i>Pravopis a gramatika</i>	dobré	s výhradami	špatné
<i>Vhodná grafická úprava stránkování a textu</i>	dobrá	s výhradami	špatná
<i>Zpracování příloh</i>	dobré	s výhradami	špatné

Zásadní připomínky k obsahové úrovni práce

- a) Autorka zpracovala teoretickou část jako lepoporelo citátů z více či méně adekvátní literatury. Nemyslím, že toto zpracování vytvořilo adekvátní teoretické ukotvení tématu veganství a interpretační rámec provedeného výzkumu. Je pravda, že rozsah použité literatury je úctyhodný, že se čtenář dozví hodně o různých skupinách vegetariánů, hodně o vegetariánství v historickém přehledu, o vazbě na světová náboženství, že se autorka pokusí vymezit sociologii jako vědeckou disciplínu, definovat složitou kategorii životního stylu... – většina z uvedeného podle mne nijak nesouvisí, či souvisí velice zprostředkovaně s tématem výzkumu. Sociologický aspekt (sociologie jídla, sociologie životního stylu...) je pojat velice zkratkovitě (slovníkově) bez nějaké vazby na současnou společnost. Provázanost na Teorii zahálčivé třídy T. Veblena je zcela nejasná (a navíc je Veblen zásadně zmiňován křestním jménem, což je sice milé nedorozumění, ale téměř neodpuštělné v bakalářské práci). Jde o klasický text, které má nepochybně určitý přesah do současnosti, ale proč by měla být současná střední třída zahálčivou a jak chápat v době masového konzumu statusový konzumerismus (nesmí se vycházet z roku českého vydání ve Slonu). I když je možné text pochválit za čtivé zpracování, za nápaditě zvolené citace z řady oblastí, tak jeho přínos k zarámování výzkumného problému je sporný. Je to text, který odpovídá popularizačnímu (dobře napsanému) článku či kapitole v popularizační encyklopedii.
- b) Co se týče vlastního výzkumného projektu, tak není dostatečně vysvětleno, v čem položené výzkumné otázky rozkrývají něco, co již nebylo řečeno v jedné z úvodních kapitol věnovaných příčinám vegetariánství či veganství. Navíc znění otázek spíše směřuje ke kvantitativní metodice (jaký podíl veganů má morální důvody, kolik z nich se dostává do nějakého konfliktu v rodině...). Je hezké, že autorka deklaruje smysl kvalitativního šetření, ale důležité je, aby v tomto smyslu si zformulovala zkoumaný(é) problém(y).
- c) V metodice výzkumu uvádí pozorování, které následně není nijak prezentováno: nemohou to být jen fotografie v příloze zobrazující nabídku jídel navíc nijak nekomentovanou. Nepochybně fotografie ilustrují (propagují) veganskou stravu, ale chybí jakákoliv spojitost s výzkumnými otázkami.
- d) Pro výzkum byla zvolena určitá věková kohorta (mladí lidé ve věku 20-30 let). Proč? Nikde není vysvětleno, proč se autorka zabývá právě touto generací. V mnohovrstevné teoretické části není žádná zmínka o generační podmíněnosti životního stylu (natož vegetariánství). Chápu, že je autorce tato věková skupina blízká (že jí rozumí), že pro získání komunikačních partnerů je pro ni nejsnáze dostupná. Avšak kromě těchto praktických důvodů by zde měl být nějaký důvod koncepční. Podobný problém mám i s nevyjasněným vlivem genderu – sledovala autorka výběrem mladých žen a mladých mužů linii rozdílů mezi nimi, nebo o tom vůbec neuvažovala (gender není ve výzkumných otázkách).
- e) Výzkum probíhal v Hradci a Jičíně také bez zřetelného zdůvodnění, proč. Důvodem přece nemůže být citace, že etnografický výzkum se nemá soustředit jen na jednu lokalitu. Pokud má být cílem zjištění vlivu lokality, mělo by to být zohledněno v konceptuální části a zahrnuto do výzkumných otázek.

f) Zpracování dat (přepisů nahrávek) probíhalo správně (standardním) kódováním (je ilustrováno v přepisu rozhovoru v příloze). Proč se toto kódování nestalo klíčem při prezentaci výsledků, která je (zbytečně) postavena na dlouhých citacích?
f) Práci chybí nějaký zobecňující závěr, který by výsledná zjištění uvedl do souvislosti s některými tezemi uvedenými v úvodních kapitolách. Jistě, osobní zkušenost s vedením rozhovoru je nepochybně dobrá pro další práci v oboru, ale to přeci nemůže být hlavní přínos výzkumného projektu.

Zásadní připomínky k formální úrovni práce

K formální stránce nemám připomínek.

Otázky k obhajobě práce

- 1) Je nějaký rozdíl mezi vegetariánstvím (veganstvím) mužů a žen?
- 2) Je nějaký rozdíl ve veganství ve velkém (krajském) městě a okresním městě?
- 3) Má vegetariánství souvislost se sociální stratifikací společnosti (kulturním a ekonomickým kapitálem, sociálním statutem)?

Výsledné hodnocení práce

Práci doporučuji-k obhajobě. **nehodící se škrtně*

Stručné slovní hodnocení (dle uvážení posuzovatele)¹

I když jsem uvedl řadu podstatných připomínek, které poukazují na nejasnost v propojení interpretačního rámce s vlastním projektem, přesto práce podle mne splňuje nároky kladené na bakalářskou práci. Autorka prokázala, že umí pracovat s literaturou, sepsat čtivý text o historii vegetariánství propojený s úvahami z oblasti sociologie jídla a sociologie životního stylu. Provedený výzkum, přes všechny uvedené výhrady, odpovídá vyššímu standardu studentských výzkumů.

Navrhuji hodnocení D.

19.12. 2016, Hradec Králové

.....
datum a místo

Milan Tuček

.....
podpis autora posudku

¹ Např. náročnost tématu, specifika řešení, samostatnost nebo invence studenta, co jsou hlavní klady, nedostatky práce, případně jaký je přínos, nebo využitelnost práce, navrhovaná doporučení k možnému zužitkování práce; zejména však návrh řešení pro případ nedoporučujícího posudku: a) upřesnit, doplnit nebo rozvést stanovenou pasáž, b) opravit, přepracovat stanovenou pasáž, c) přepracovat celou práci na zadané téma, d) vypracovat novou práci na nové téma.